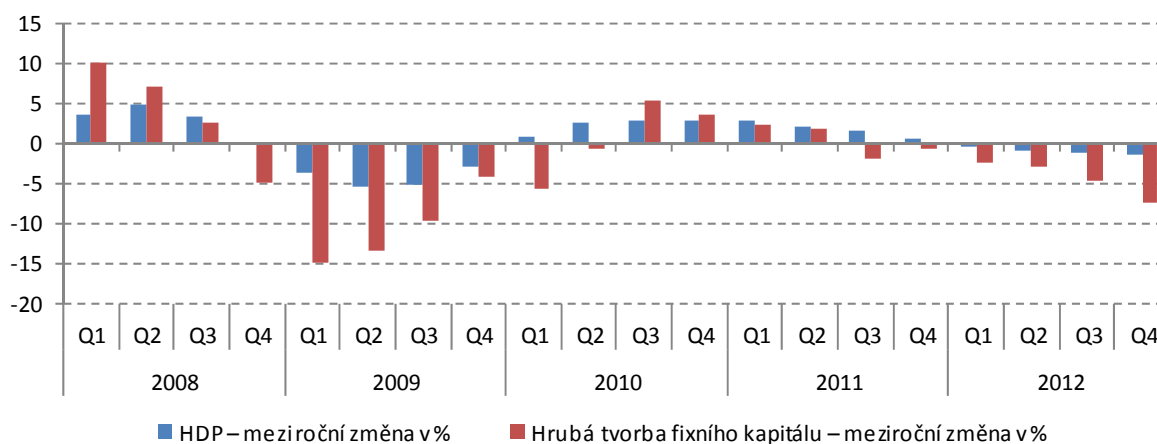

2.1 Ekonomická pozice podniků v období 2010–2012 (stručný nástin)

Období let 2010 až 2012 bylo pro podniky spojené s obdobím nejistoty, ale také možných příležitostí. Zatímco ekonomické ukazatele podniků až do roku 2007 každoročně rostly, v roce 2008 nastal zlom, který vyvrcholil rokem 2009, kdy došlo v rámci globální ekonomické krize k poklesu celé české ekonomiky.

Rok 2010 přinesl návrat souhrnných ekonomických ukazatelů zpět na úroveň roku 2008. Při pohledu na jednotlivá odvětví ekonomiky je patrné, že nejvíce k přírůstku přispěl zpracovatelský průmysl. V evropském srovnání si vedla česká ekonomika v roce 2010 lépe než EU27, kde se HDP podle odhadu Eurostatu zvýšil meziročně o 2,0 %. (V České republice v tomto roce vzrostl HDP reálně o 2,5 % ve srovnání s krizovým rokem 2009.) Již závěrem roku 2010 se však začalo ukazovat, že optimismus z konce krize byl předčasný.

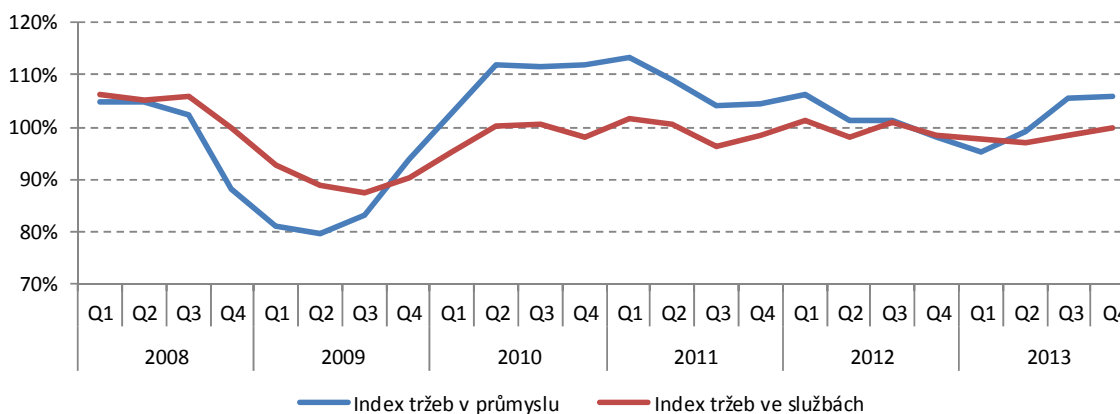
Graf 2.1 Hrubý domácí produkt a hrubá tvorba fixního kapitálu: meziroční indexy – čtvrtletní data (stálé ceny, sezónně očištěno); 2008–2012

V roce 2011 česká ekonomika zpomalovala svůj růst postupně v každém čtvrtletí roku jak v meziročním, tak i v mezikvartálním srovnání. Při pohledu na mezikvartální ukazatele je patrné, že z kladných hodnot do záporných (pokles HDP) došlo dokonce dříve než v ekonomice EU. Jako jeden z důvodů se ukázal být pokles vládních výdajů na konečnou spotřebu, který byl v České republice v roce 2011 jedním z nejhlubších v Evropské unii. Navíc oproti pokračujícímu růstu investic, vykázanému za EU27, zaznamenávala ČR jejich pokles. Očištěný reálný HDP vzrostl v roce 2011 meziročně o 1,8 % proti růstu o 2,5 % v roce 2010. Pokles tempa byl během roku pozvolný, podobně jako v ekonomice Evropské unie. Oproti ní však bylo meziroční zpomalování HDP v ČR ve druhé polovině roku výraznější.

Rok 2012 již byl pro ekonomiku ČR rokem recese, HDP klesl o 1,0 %. Nejenže pokračovalo snižování vládních výdajů na konečnou spotřebu, v tomto roce výrazně poklesla i konečná spotřeba domácností (reálně o 2,1 %). Důsledkem nižší poptávky tak například průmyslová produkce meziročně poklesla o 1,2 %. Stavební produkce klesá dokonce již od roku 2009. Nejnovější předběžná data ukazují, že ke zlepšení stavu ekonomiky nedošlo ani v roce 2013.

Graf 2.2: Index tržeb v průmyslu a index tržeb ve službách: meziroční indexy – čtvrtletní data; 2008–2013

Oproti tomu trendy ve výdajích podniků na výzkum a vývoj jsou zcela opačné. V krizových obdobích je pro podniky zvlášť důležité přesvědčit zákazníky, aby nakupovali právě od nich. Proto by podle některých teorií měly podniky do výzkumu a vývoje investovat především v době krize. Aktuální data za Českou republiku nejsou s těmito teoriemi v rozporu. V letech 2009 až 2012 rostly výdaje na výzkum a vývoj v průměru každý rok o 9 %. Naproti tomu mezi lety 2007 a 2009 průměrné výdaje podniků na výzkum a vývoj klesaly v průměru o 7 % ročně.

Graf 2.3: Index výdajů na výzkum a vývoj financovaných z podnikatelských zdrojů: meziroční index; 2005–2012

